Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriö
Energiaosasto
Erityisasiantuntija Katja Tuokko

Lausunto

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN ASIANTUNTIJAKUULEMINEN 4.3.2020

Asia: E 61/2019 vp Valtioneuvoston E-kirjelmä eduskunnalle komission tiedonannosta vihreän kehityksen ohjelmasta (Green Deal)

Tausta

Komissio antoi tiedonannon vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) 11.12.2019. Tiedonanto on laaja ja sisältää komission suunnitelmat tulevista toimista ja aloitteista mm. ilmastoneutraliteetin saavuttamisen, energian, kiertotalouteen siirtymisen, oikeudenmukaisen siirtymän ja sen rahoittamisen alalta sekä tutkimukseen, innovaatioihin, ja digitalisaatioon liittyen.

Vihreän kehityksen ohjelma on yksi komission pj. von der Leyenin merkittävimmistä aloitekokonaisuuksista. Tiedonanto on kuvaileva, eikä sisällä yksityiskohtaisia tietoja aloitteista tai komission ulostuloista. Suomen kannat yksittäisiin aloitteisiin muodostetaan siinä vaiheessa, kun komissio on antanut niistä esityksensä.

Suomen alustava kanta on esitetty eduskunnalle 30. tammikuuta 2020 toimitetussa E-kirjelmässä.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemykset

Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa E-kirjelmän kantojen osalta erityisesti seuraavia seikkoja:

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että Suomi tukee komission kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, jossa vahvistetaan ilmastonäkökohtien integrointi kaikille keskeisille sektoreille. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä komission kokonaisvaltaista tapaa tarkastella EU:n keskeisiä kestävyyshaasteita ja koota niihin liittyvät toimenpiteet yhteen tiedonantoon. Tiedonannon lähtökohta on, että koko taloudessa tarvitaan toimia siirtymässä kohti ilmastoneutraaliutta. Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että teollisuudella on keskeinen rooli vähäpäästöisyyskehityksessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että 2030-ilmastotavoitteen uudelleentarkastelun pohjaksi komissio laatii kattavat vaikutusarvioinnit.

Komissio esittää osana vihreän kehityksen ohjelmaa kesäkuuhun 2021 mennessä kaikkien 2030-tavoitteen kasvattamiseen liittyvien lainsäädäntötoimien tarkistamista. Näihin lukeutuvat mm. päästökauppaa, taakanjakoa sekä maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsänhoitoa (LULUCF) koskevat säädökset, energiapuolella myös mahdollisesti energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian direktiivien tarkistamiset. Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että vaikutusarvioinnit ovat keskeisiä, kun arvioidaan lainsäädäntötoimien tarkastamista. 2030-ilmastotavoitteen uudelleentarkastelu

edellyttää huolellista arviota siitä millä konkreettisilla keinoilla EU voi saavuttaa korkeamman kunnianhimon.

Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että energiasektorin päästöjen vähentäminen on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa sektorien integraation lisäämistä ja integraation esteiden poistamista, sillä se mahdollistaa päästöjen vähentämistä kustannustehokkaasti. Työ- ja elinkeinoministeriö näkee, että uudistettavan energiatehokkuusdirektiivin tulisi kannustaa ensisijaisesti todelliseen energiatehokkuuteen, ei energian kulutuksen rajoittamiseen. Erityisesti energiaintensiivinen teollisuus tarvitsee luotettavaa, kustannuksiltaan kilpailukykyistä ja ilmastoystävällistä energiaa.

Teollisuuden osalta vihreän kehityksen ohjelma asettaa yritysten toiminnan uudistamiselle kunnianhimoisia tavoitteita, joita vahvistetaan teollisuuden liiketoimintaan vaikuttavin laein. Komissio peräänkuuluttaa edelläkävijöitä, jotka ryhtyvät kehittämään uusia kaupallisia sovelluksia läpimurtoteknologioissa. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että useat komission aloitteet luovat teollisuudelle merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia ja Suomen kunnianhimoisten hiilineutraalisuustavoitteiden toimeenpano tarjoaa suomalaisyrityksille mahdollisuuden ottaa vähähiilisyystoimissa EU:ssa edelläkävijän roolin.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että yksityinen rahoitus korostuu Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on osallistunut Suomen kantojen valmisteluun ja sen näkemykset on huomioitu valmistelun yhteydessä.